

Rekommendation - Upphandling av kommunikationsoperatör i öppna nät

Parter

Sveriges allmännyttiga bostadsföretag, SABO, och Svenska Stadsnätetsföreningen, SSNF, har tillsammans tagit fram denna rekommendation och förordar att den används av respektive organisations medlemsföretag vid upphandling av Kommunikationsoperatör (KO) i öppna nät.

Bakgrund

Den svenska modellen med öppna nät och tjänstekonkurrens är starkt bidragande till Sveriges position som ett av de länder som kommit längst med att bygga ut fiberbaserade accessnät. I dag har mellan 1,5 och 2 miljoner slutkunder möjlighet att välja digitala tjänster och leverantörer i öppna nät. I samtliga dessa nät finns en KO antingen genom att stadsnätet själv tar den rollen eller genom att bostadsföretaget alternativt det lokala stadsnätet tecknar avtal med en KO som sedan erbjuder slutkunderna olika tjänsteleverantörer att välja bland. Upphandling av KO omfattas inte av lagen (2007:1091) om offentlig upphandling LOU och inte heller av den kommande lagen om upphandling av koncessioner. Av artikel 11 i koncessionsdirektivet 2014/23/EU framgår att aktuella koncessioner är undantagna från tillämpningsområdet. EU-fördragets grundläggande principer och de principer som härrör ur den, till exempel icke-diskrimineringsprincipen och likabehandlingsprincipen, gäller dock för koncessioner som har ett gränsöverskridande intresse.

Antalet slutkunder som berörs av tecknande avtal och genomförda KO-upphandlingar är mycket stort. Detta ställer i sin tur krav på hur inblandade parter genomför sina upphandlingar och hur avtalen i det ledet utformas. I det nyligen antagna Grävdirektivet (EU-parlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation, artikel 9) ställs krav på objektiva, öppet redovisade, proportionella och icke-diskriminerande villkor för nät- och tjänsteleverantörer för att den svenska KO-modellen ska kunna användas även i framtiden.

Rekommendationen består av två delar

1. Regler och principer för genomförande av KO-upphandling. Syftet med dessa är att säkerställa att upphandlingarna genomförs i konkurrens med objektiva kriterier till nytta för aktörerna som deltar samt för slutkunderna.
2. Villkor som bör ingå i avtalet mellan bostadsföretaget eller det lokala stadsnätet och KO. Villkoren syftar till att garantera objektiva, öppet redovisade, proportionella och icke-diskriminerande villkor för nät- och tjänsteleverantörer.

Del 1. Regler och principer för genomförande av KO-upphandling

Varje upphandling är unik vilket ställer krav på att underlaget anpassas till den aktuella upphandlingen så att det blir tydligt vad som upphandlas och vilken omfattning tjänsten har. Det är viktigt att kraven är skäliga och proportionella i förhållande till upphandlingens omfattning, tid för genomförande och andra relevanta aspekter. Upphandlingar som följer rekommendationen ska uppfylla kraven respektive

villkoren för upphandlingsprocessen och KO-avtal som anges nedan. Rekommendationen gäller oavsett upphandlingens omfattning och värde. Den upphandlande myndigheten bör vara tydlig med upphandlingens tidsplan inklusive tidpunkt för tilldelning.

Offentliggörande

Upphandlingen ska göras offentlig genom annonsering, till exempel i dagstidning eller i branschtidning eller på en webbsida, eller genom en riktad inbjudan till marknaden.

Anbudstiden

- Tidsfristen för att komma in med anbud bör minst vara 30 arbetsdagar från upphandlingens offentliggörande om det inte finns särskilda skäl för kortare tidsfrist.
- Anbudens giltighetstid bör vara högst sex månader räknad från sista dag för inlämnandet. Det innebär att kontrakt ska tecknas inom sex månader från sista dag för inlämnandet.
- Startdatumet för tillträdande KO bör anpassas till upphandlingens omfattning och inte ge någon anbudsgivare fördel i förhållande till någon annan anbudsgivare.

Anbudsöppning

- Sekretess råder för innehållet i anbudet under hela upphandlingsprocessen.
- Anbudet får inte öppnas före anbudstidens utgång.
- Öppningen av anbudet ska dokumenteras skriftligt i ett protokoll som undertecknas av deltagarna vid anbudsöppningen. De sidor i anbudet som avser upphandlingskriterier eller som i övrigt är strategiska ska kontrastöras av deltagarna vid anbudsöppningen.
- Minst tre personer bör delta vid anbudsöppningen.

Leverantörsprövning

Grunder för uteslutning

Följande omständigheter ska medföra uteslutning av en anbudsgivare som:

1. är i konkurs eller likvidation, är under tvångsförvaltning eller är föremål för ackord eller tillsvidare har inställt sina betalningar eller är underkastad näringsförbud,
2. är föremål för ansökan om konkurs, tvångslikvidation, tvångsförvaltning, ackord eller annat liknande förfarande,
3. genom lagakraftvunnen dom är dömd för brott avseende yrkesutövningen,
4. har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen,
5. inte har fullgjort sina åliggande avseende socialförsäkringsavgifter eller skatt i det egna landet eller i det land upphandlingen sker, eller
6. i något väsentligt hänseende har låtit bli att lämna begärda upplysningar eller lämnat felaktiga upplysningar avseende ovanstående punkter.

Anbudsgivaren kommer även att uteslutas om denne är dömd för brott enligt som räknas upp i 10 kap 1§ LOU. Är anbudsgivaren en juridisk person gäller punkt 3 och 4 ovan även för företrädare för anbudsgivaren.

Ekonomi

Anbudsgivarens lämplighet för uppdraget prövas på följande sätt:

1. anbudsgivaren ska ha en tillfredsställande ekonomi för att genomföra uppdraget,
2. anbudsgivare ska uppfylla i Sverige eller i hemlandet lagenligt ställda krav avseende sina registrerings-, skatte- och avgiftsskyldigheter,
3. anbudsgivare bör som bevis på att kraven uppfylls till anbudet bifoga handlingar som styrker ställda krav, t.ex. genom att bifoga kopia på anbudsgivarens registreringsbevis och intyg om registrering av F-skatt eller motsvarande.

Kompetens

Anbudsgivaren ska ha tillräcklig kompetens för uppdraget. Anbudsgivaren ska ha erfarenhet från uppdrag av ungefär samma omfattning. För att uppfylla kravet ska anbudsgivaren tillhandahålla referensuppdrag.

Utvärderingskriterier

Utvärderingskriterierna ska anges i prioritetsordning och viktas inbördes. Exempel på kriterier kan vara näthyra, tjänsteutbud, prislista för tjänsteleverantörer, tv-lösning och support.

Förhandling

Följande punkter bör beaktas vid förhandlingen:

- Tydlig information om vad förhandlingarna kommer att avse och när förhandlingen väntas avslutas.
- I förfrågningsunderlaget angivna ska-krav (minimikrav) bör inte bli föremål för förhandlingar om det inte finns särskilda skäl.
- Inte ändra föremålet eller utvärderingskriterierna för KO-upphandlingen
- Förhandlingar bör inte heller användas till att föra in nya krav eller alternativa utföranden som inte ryms inom den av förfrågningsunderlaget angivna ramen om det inte finns särskilda skäl.

Del 2. Villkor som ska ingå i KO-avtal mellan parterna

Tillträdande kommunikationsoperatör ska tillämpa SSNFs branschrekommendation för process vid byte av kommunikationsoperatör.

Avtalet mellan bostadsföretag, stadsnät eller jämförlig aktör (nätägare) och KO ska svara upp mot de krav som kommer från Grävdirektivet. Kraven ska tillgodose tjänsteleverantörernas möjlighet att på lika villkor nå fram till slutkunder i KO:s öppna nät. Parterna rekommenderar att nätägaren följer upp att KO uppfyller villkoren i Grävdirektivet exempelvis genom revision.

Tillträde till slutkunden ska ske på följande villkor

1. Objektiva villkor
Villkoren får inte ge KO utrymme för skönsmässiga eller godtyckliga bedömningar när tjänsteleverantörer ansluts. Det innebär bland annat att KO inte får ge fördelar åt företag inom den egna koncernen.

2. Öppet redovisade villkor

Innebär att KO i sin verksamhet är rimligt öppen för insyn och att det är möjligt för nätägaren att kontrollera att verksamheten genomförs på ett opartiskt sätt, till exempel genom revision.

3. Proportionella villkor

Villkor som är proportionella ska vara nödvändiga och lämpliga med hänsyn till det mål som eftersträvas.

4. Icke diskriminerande villkor

Med icke-diskriminerande villkor avses att samma villkor ska gälla alla tjänsteleverantörer och oavsett tjänsteleverantörens nationalitet. Villkoren får således inte innebära att företräde ges till leverantörer från vissa geografiska områden eller för att gynna lokala leverantörer.